

Ćwiczenie 3. Planowanie i selekcja działań (30 min.)

Szkoła SPX stwierdziła, że obecnie największym wyzwaniem wychowawczym w ich placówce są problemy z relacjami rówieśniczymi ich uczniów. Zdecydowała, że w najbliższym roku chce bardziej świadomie rozwijać u uczniów zachowania prospołeczne i kompetencje społeczne. Specjalnie powołany zespół przygotował listę proponowanych do wdrożenia rozwiązań na zebranie rady pedagogicznej. Każdy pomysł krótko rozwinął informując, dlaczego uważa go za wart rozważenia.

Ich propozycje należą do dwóch kategorii:

- Codzienne praktyki - Nauczyciele bardziej świadomie dbają o to, by w codziennych interakcjach z uczniami promować zachowania prospołeczne uczniów, włączając dodatkowe działania w realizację regularnego programu nauczania.
- Specjalne programy, które uzupełniają program nauczania i uczą zachowań prospołecznych.

Które z 15 proponowanych działań wybraliby Państwo dla SPX? Dlaczego?

Proponowane działania:

1. Stwarzanie możliwości zbudowania dobrych relacji pomiędzy starszymi i młodszymi uczniami, np. wolontariat starszych uczniów na świetlicy lub podczas przerw (animacje zabaw)
 - jest to sposób integracji uczniów zainspirowany metodą Montessori, która sprawdza się w wielu instytucjach i jest doceniana przez wielu pedagogów jako metoda prewencji przemocy szkolnej (Peters, 2021)
2. Przygotowanie wraz z uczniami kampanii pod hasłem „Dlaczego warto być koleżeńskim”.
 - mamy doświadczenie w organizacji tego typu wydarzeń (m.in. „Tydzień bezinteresownej pomocy”);
 - z naszych obserwacji wynika, że uczniowie dobrze się bawią i integrują podczas tego typu wydarzeń.
3. Rodzinny rajd rowerowy pod hasłem „Poznajmy się”, zakończony ogniskiem
 - promowanie zdrowia i aktywności fizycznej

- zaangażowanie całej społeczności szkolnej bardzo integruje i dobrze wpływa na relacje rówieśnicze oraz na komunikację rodzice - szkoła; po podobnych wydarzeniach efekty były od razu zauważalne
4. Zachęcanie uczniów do rówieśniczej pomocy podczas codziennych zajęć; organizowanie lekcji tak, aby współpraca między uczniami była możliwa.
 - literatura potwierdza, że skuteczne jest jak najczęstsze stwarzanie uczniom możliwości trenowania umiejętności społecznych (Padilla-Walker i Carlo, 2014)
 5. Szkolenie dotyczące komunikacji z uczniami, pracy w grupie i prowadzenia zajęć wychowawczo-profilaktycznych (35 godz. – 4 dni) przeprowadzone przez stowarzyszenie Spójrz Inaczej.
 - tematyka zajęć obejmuje m.in.: pracę warsztatową nad komunikacją interpersonalną i budowaniem relacji z uczniami oraz kierowaniem grupą, pracę nauczycieli z uczniami pod superwizją trenera, kształcąca praktyczne umiejętności realizacji programu oraz rozwiązywania trudnych sytuacji w grupie, analizę i poznawcze opracowanie doświadczeń z zajęć prowadzonych z uczniami
 - jest to jeden z programów rekomendowanych przez Ministerstwo Zdrowia i Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom; jego jakość i skuteczność zostały pozytywnie ocenione przez ekspertów zewnętrznych
 6. Metoda pracy grupowej i projektowej na lekcjach (rotacja: czasem zespoły dobierają się samodzielnie, czasem są przydzielane losowo)
 - skuteczność metody *cooperative learning*, czyli aktywnej wspólnej pracy uczniów, podczas której uczą się od siebie wzajemnie, ma swoje poparcie w literaturze (Felder i Brent, 2007; Gillies, 2007)
 7. Stacjonarny kurs tutorski I stopnia dla nauczycieli (64 godz. – 8 dni) przeprowadzony przez Instytut Tutoringu Szkolnego
 - w programie kursu m.in.: pedagogika dialogu podstawą tutoring szkolnego, budowanie relacji oraz współpracy w tutoring szkolnym, podstawowe narzędzia, rozpoznawanie mocnych stron ucznia i ich wykorzystanie w pracy tutorskiej.
 - jest to jeden z programów rekomendowanych przez Ministerstwo Zdrowia i Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom; jego jakość i skuteczność zostały pozytywnie ocenione przez ekspertów zewnętrznych
 8. Lekcje wychowawcze dotyczące rozpoznawania i nazywania emocji własnych i innych osób (praktyczne ćwiczenia, np. odgrywanie scenek, nazywanie emocji rozpoznawanych na krótkich filmach video)
 - nasza kadra (w szczególności pedagog i psycholog szkolny) ma doświadczenie w zakresie prowadzenia tego typu zajęć

- znajomi nauczyciele z innych szkół w mieście opowiadali, że brali udział w podobnym programie polegającym na prowadzeniu takich zajęć dla uczniów według ustalonych scenariuszy i podobno u nich przyniosło to dobre efekty

9. Przeprowadzenie przez wychowawców klas serii lekcji dotyczących wartości prospołecznych (uczciwość, pomaganie innym, dbanie o innych, szacunek, odpowiedzialność)
 - jesteśmy przekonani, że edukacja nastawiona na rozwijanie wartości społecznych przynosi efekty w dłuższej perspektywie
10. Aktywności angażujące całą społeczność szkolną (np. kiermasz lub koncert charytatywny)
 - wspólny cel integruje całą społeczność szkolną, wpływa na poprawę relacji pomiędzy rodzicami, nauczycielami i uczniami
11. Warsztaty dla uczniów z rozwoju kompetencji społecznych, empatii, rozwiązywania konfliktów oraz tworzenia pozytywnych relacji z rówieśnikami – przeprowadzone przez szkolnego psychologa
 - uczniowie mają bardzo dobre relacje ze szkolnym psychologiem, chętnie uczestniczą w zajęciach przez niego przygotowywanych
12. Wyznaczanie zadań budujących kompetencje społeczne do wykonania w domu wraz z członkami rodziny
 - ćwiczenia, które można wykonać z rodzicami, to np. granie w gry planszowe lub prowadzenie dziennika nastroju
 - rozwijanie kompetencji społeczno-emocjonalne w najbliższym środowisku ucznia ma ogromne znaczenie
13. Dwudniowe szkolenie dla rady pedagogicznej dotyczące komunikacji interpersonalnej i tego, jak budować relacje z uczniami. Przeprowadzone przez psychologa szkolnego
 - nasza pedagog ma doświadczenie w prowadzeniu warsztatów dla nauczycieli, ponadto zna wszystkich uczniów oraz ich problemy, dlatego będzie mogła przygotować zajęcia ze szczególnym uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb
14. Jednorazowe szkolenie z tutoringów dla rady pedagogicznej, przeprowadzone przez zewnętrznego eksperta z Instytutu Tutoringu Szkolnego
 - szkolenie wprowadza w podstawowe zagadnienia związane z tutoringiem (definicje, genezę, skuteczność). Trwające trzy godziny spotkanie jest również okazją do rozmowy i uzyskania przez uczestników odpowiedzi na najbardziej istotne pytania; pozwala również przekonać

się, na ile tutoring ma zastosowanie w danej placówce i jakie jest nastawienie kadry.

15. Wspieranie u uczniów poczucia własnej wartości, np. poprzez docenianie wysiłków i docenianie sukcesów

- z literatury wynika, że poczucie własnej wartości idzie w parze z kompetencjami społecznymi (Nottelmann, 1987) i codziennie należy wspierać ich rozwój (Padilla-Walker i Carlo, 2014)

Według jakich kryteriów oceniali Państwo wymienione propozycje?

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Przywołana literatura:

- Felder, R. M., & Brent, R. (2007). Cooperative learning. *Active learning: Models from the analytical sciences*, 970, 34-53.
- Gillies, R. M. (2007). *Cooperative learning: Integrating theory and practice*. Sage.
- Nottelmann, E. D. (1987). Competence and self-esteem during transition from childhood to adolescence. *Developmental psychology*, 23(3), 441.
- Padilla-Walker, L. M., & Carlo, G. (Eds.). (2015). *Prosocial development: A multidimensional approach*. Oxford University Press.
- Peters, C. (2021). Is Alternative Schooling Associated with Lower Bullying Incidence?. *Journal of Unschooling and Alternative Learning*, 15(30).

Możliwe kryteria oceny działań:

1. Ściśle związane z celami określonymi dla danej szkoły lub klasy
2. Jakość dowodów na skuteczność
3. Ekonomiczne pod wzgl. czasu
4. Ekonomiczne pod wzgl. finansowym
5. Możliwość samodzielnej realizacji (bez wsparcia zewnętrznego)
6. Łatwe do wdrożenia (nie wymagają specjalnych przygotowań)
7. Krytyczna ocena własnych doświadczeń: to się u nas sprawdziło/nie sprawdziło.